

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЛІЦЕЙ «СОКІЛ» МІСЬКОЇ РАДИ
МІСТА КРОПИВНИЦЬКОГО»

Н а к а з

Від 01 лютого 2023

№ 34

Про результати тематичного контролю
за станом викладання зарубіжної літератури

Згідно з річним планом роботи закладу освіти, перспективним планом тематичного контролю за станом викладання навчальних предметів, на виконання наказу КЗ «Ліцей «Сокіл» Міської ради міста Кропивницького» від «01» вересня 2022 року № 114 «Про вивчення стану викладання предметів державного компонента» протягом листопада-грудня адміністрацією закладу був здійснений тематичний контроль за станом викладання зарубіжної літератури у 5-11 класах. Під час перевірки вивчено такі питання:

- способи реалізації основних напрямів програми зарубіжної літератури, пізнавальних, виховних і розвивальних можливостей навчального матеріалу;
- якісний склад та рівень фахової підготовки вчителів;
- стан забезпеченості підручниками та довідковою літературою;
- дотримання критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів;
- результативність навчання (на підставі семестрового оцінювання).

У ході перевірки відвідано уроки, проаналізовано стан навчальних досягнень учнів; перевірено документацію вчителів та зошити учнів; проведено індивідуальні бесіди з учителями, надано методичні рекомендації щодо піднесення ефективності уроку шляхом правильного співвідношення діяльності учителя й учнів у здобутті знань.

Проаналізувавши основні аспекти роботи вчителів зарубіжної літератури, зроблено висновок про те, що педагоги забезпечують належний стан викладання предметів та формують основні навички учнів.

Враховуючи зазначене вище

НАКАЗУЮ:

1. Довідку про результати тематичного контролю за станом викладання зарубіжної літератури розглянути на засідання ЦШМО вчителів предметів суспільно-гуманітарного напрямку. Додаток 1
2. Учителям зарубіжної літератури:
 - 2.1 Модернізувати зміст і структуру уроків відповідно до компетентного та особистісно орієнтованого підходу до навчання.
 - 2.2 Впроваджувати в практику роботи з учнями інноваційні технології, проектні технології, інтерактивні форми й методи роботи.
 - 2.3 Використовувати позакласну роботу з предмета як засіб залучення учнів до активної пошукової, науково-дослідницької роботи, розвитку в них творчих здібностей.
 - 2.4 систематично вживати заходи щодо розвитку пізнавальних здібностей учнів, виявляти обдарованих вихованців, залучати їх до активної самостійної, пошукової діяльності, участі у різноманітних конкурсах.
- 3 Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор КЗ «Ліцей «Сокіл»
Міської ради міста Кропивницького»
З наказом ознайомлені:

Сергій СТОРЧАУС

Додаток до наказу
КЗ «Ліцей «Сокіл»
від «__» _____ 20__ року № ____

Довідка
про стан викладання та рівень навчальних досягнень учнів з зарубіжної літератури

На виконання плану роботи закладу освіти на 2022-2023 навчальний рік з метою проведення аналітичної та коригуючої діяльності, підвищення якості освіти в жовтні-грудні заступником директора з НВР Бреус В.В. вивчалось питання стану викладання зарубіжної літератури.

У процесі вивчення були відвідані й проаналізовані уроки, позакласна робота з предметів, вивчено стан ведення документації (календарні плани учителів, класні журнали, зошити учнів), рівень навчальних досягнень учнів 5-11 класів за результатами контрольних робіт, семестрового оцінювання, проаналізовано застосування інноваційних методів викладання, навчально-матеріальну базу викладання зарубіжної літератури. Викладання курсу «Зарубіжна література» у 2022/2023 навчальному році сплановано згідно з навчальними програмами, рекомендованими Міністерством освіти і науки України: модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О., Ісаєва О. та ін., наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795); Зарубіжна література 6 – 9 класи Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698); Зарубіжна література 10 – 11 класи Рівень стандарту Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698). На підставі програм вчителями розроблено календарно-тематичне планування, яке розглянуто на засіданні методичного об'єднання вчителів та погоджено заступником директора з НВР.

У школі 1 кабінет зарубіжної літератури. Кабінет обладнано відповідними стендами та таблицями, технічними засобами

Організацію навчально-виховного процесу на уроках зарубіжної літератури здійснюють:

Піхуля Л.М. – спеціаліст вищої категорії, старший учитель;

Герасимова-Молчан Т.О. - спеціаліст вищої категорії, старший учитель;

Чорна О.А. - спеціаліст вищої категорії, старший учитель;

Романюк І.Г.- спеціаліст вищої категорії

Контроль передбачав вивчення та узагальнення системи роботи вчителів зарубіжної літератури і здійснювався за такими напрямками:

- Наявність та якість поурочних і календарно-тематичних планів;
- Відповідність змісту уроків вимогам навчальних програм;
- Методика та науково-теоретичний рівень викладання предметів;
- Упровадження активних форм і методів навчання;
- Використання наочності, ІКТ навчання;
- Стан успішності та якість знань учнів.

Вивчення, аналіз та узагальнення отриманої інформації дають можливість констатувати, що такі вчителі, як Піхуля Л.М., Герасимова-Молчан Т.О., Чорна О.А., Романюк І.Г. мають високу професійну підготовку, на високому рівні володіють методикою викладання та ефективними формами організації освітнього процесу, кожний учитель має власні підходи до реалізації освітніх завдань.

Усі вчителі зарубіжної літератури усвідомлюють головну мету вивчення зарубіжної літератури: прилучення учнів до кращих здобутків зарубіжної літератури та культури, розвиток творчої особистості (читача), формування в неї гуманістичного світогляду, високої моралі, естетичних смаків, а також якостей громадянина України, який усвідомлює свою належність до світової спільноти.

Серед основних завдань навчання зарубіжної літератури, які ставлять перед собою вчителі, варто виділити такі: формування стійкої мотивації до читання художньої літератури; ознайомлення учнів із найкращими зразками оригінальної й перекладної літератури; поглиблення уявлень про специфіку художньої літератури як мистецтва слова; формування читацької та мовленнєвої культури; активізація інтересу до вивчення іноземних мов у процесі читання творів зарубіжної літератури та ін. Достатня увага приділяється запровадженню наскрізних ліній «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека» й «Підприємливість та фінансова грамотність»

Нові підходи вчителів до технології уроку забезпечують сприятливі умови для розвитку творчості учнів. Але ці підходи ставлять низку вимог і до вчителів, з якими вони успішно або частково справляються. Це насамперед уміння діагностувати цілі навчання, досконало володіти навчальним матеріалом, розробляти опорні конспекти та електронні уроки, володіти проблемним навчанням, організовувати індивідуальну та групову роботу учнів, залучати їх до роботи з комп'ютером.

Учителі добре знають вимоги програм із зарубіжної літератури в 5-11 класах, глибоко розуміють основне завдання уроків. Педагоги використовують усі можливості кабінетної системи навчання: вміло застосовують роздатковий матеріал, ІКТ, різні види уроків та ін.

Учитель Піхуля Л.М. досконало володіє методикою викладання зарубіжної літератури, застосовує на уроках різноманітні засоби навчання та завдяки сучасним методикам у тісному зв'язку з набутим досвідом забезпечує високий рівень навчальних досягнень учнів. Вважає, що домінуючою формою навчання на всіх етапах уроку літератури є діалог (діалог з текстом, учителя з учнем, учня з учителем, учня з учнем, учня з групою учнів). Людмила Михайлівна інтерактивне навчання реалізує за допомогою наступних методів: елементи хронотопічного та філологічного аналізу тексту, диспут, компаративні практичні заняття, культурологічні практичні заняття, рольова гра, моделювання ситуації. Під час проведення практичних занять використовує групові завдання. Так, на аналітичному етапі опрацювання текстів об'єднує учнів в динамічні групи, пропонує вести дослідження в парах. На практичних заняттях зарекомендував себе такий прийом роботи як «мозковий штурм». ПРЕС-метод використовує тоді, коли виникають суперечливі питання та під час проведення вправ, у яких треба зайняти визначену позицію з обговорюваної проблеми. Також використовує методи «Так чи Ні», «Викинути зайве», «Асоціативний куш».

Працюючи над образами літературних героїв, вважає за потрібне узагальнювати роботу за допомогою певних схем, таблиць, зображень (робочі картки) при нагоді Кола Вена. На етапах актуалізації роботи постійно використовує крос сенси, колажі, ребуси, зашифровані тексти. У сучасних умовах дистанційного та змішаного навчання ефективним

є звернення до різних освітніх ресурсів («ВСЕОСВІТА», онлайн-портал «На Урок», інтерактивна дошка Padlet, інтерактивні вправи LearningApps та ігри Wordwall, робочі аркуші Wizzer.me, матеріали створені на Canva. Завжди доречними є ігрові елементи на уроках, інсценізація епізодів, моделювання поведінки героїв тексту.

Учитель працює цікаво й натхненно, її уроки відрізняються творчим підходом і викликають зацікавленість дітей. На уроках у неї завжди панує атмосфера взаєморозуміння та творчої співпраці між учителем та учнем. Усе це сприяє розвитку зацікавленості учнів, розкриттю їх внутрішнього світу та вихованню особистості.

Герасимова-Молчан Тетяна Олександрівна на високому рівні володіє програмовим матеріалом, систематично працює над удосконаленням своєї педагогічної майстерності. На своїх уроках вона використовує різні види і форми роботи, уміло поєднує процес навчання з вихованням учнів. В основі її роботи лежить активізація пізнавальної діяльності, формування в учнів інтересу до отримання знань, практична спрямованість навчальної діяльності. Вона забезпечує системність знань учнів, виховує уміння вчитися. На уроках часто вдається до розв'язання проблемних питань. Вивчаючи тему «Міфи народів світу» (6 кл.), розглянувши події, які передували народженню Геракла, учні з'ясували, що світ, у якому народився герой, сповнений ворожості і підступності. Проблемне питання «Чи набуває людина рис світу, в якому вона живе? Застосовує прийом спостереження, коментоване читання, виконання творчо-пошукових завдань, психологічне спостереження за поведінкою героя. Також використовує прийоми зіставлення художнього твору з образотворчим мистецтвом, зіставлення різних кіноверсій з художнім твором, спостереження над текстом твору з одночасним складанням схеми.

Учитель Чорна Олена Анатоліївна має глибокі знання з предметів, що викладає, та вміння подати їх дітям. Вона досконало володіє програмним матеріалом і методикою викладання, має високу науково-теоретичну та методичну підготовку. Уміло реалізує на уроках принципи науковості та доступності викладання навчального матеріалу, враховує індивідуальні особливості учнів, забезпечує єдність освітніх, розвивальних та виховних функцій навчання. Постійно працює над вдосконаленням методичного рівня, урізноманітненням форм, методів та засобів навчання. на уроках зарубіжної літератури. Перевагу надає методам: «Мозаїка» (завдання для творчих груп: скласти вислів, пояснити його); «Групування» (сплітання словникових павутинок до того чи іншого слова, це допомагає учневі зрозуміти поняття і зв'язки, які складніше усвідомити під час застосування традиційних методів навчання «За що ми так любимо Пеппі?»); «Літературний крос» (доповнити незавершені вислови необхідними відомостями, особливо актуально під час вивчення біографії письменника); «Коло думок» (сидячи у колі, учні висловлюються за бажанням з певного проблемного питання). Часто використовує таку традиційну форму роботи, як складання сенкану, конкурс на кращий сенкан про кохання. Серед найбільш поширених інтерактивних засобів навчання на уроках зарубіжної літератури, які використовує Олена Анатоліївна, - робота в творчих групах: дослідницькі, творчі та полемічні групи. кожна група готує власний матеріал згідно з обраним напрямом.

Романюк Ірина Григорівна вважає, що головне завдання – дитина не повинна залишитися байдужою, потрібно будити її думки і почуття, намагатися створювати такі умови, коли кожен захоче висловитися. На уроках учителька використовує слайд-презентації, інтерактивні тести, фрагменти відеофільму за твором, ілюстративний матеріал. Часто проводить віртуальні екскурсії, які дають можливість учням не виходячи з

класу, відвідати будь-яку літературну подію, місце (Романтизм як напрям у літературі і мистецтві», віртуальна екскурсія за темою «Романтизм у живопису та поезії XIX ст.»). використовує інтерактивні технології: складання асоціативного ланцюжка; вправи «Займи позицію» (обрати одне з трьох тверджень для завершення речення та обґрунтувати свою позицію) «Дерево рішень» (запропонувати вихід для неординарної особистості); творчо-дослідницький міні-проект; «Коло ідей, думок» (залучення учнів до обговорення проблеми); калейдоскоп афоризмів (оберіть і поясніть один із крилатих виразів Ф.Шиллера). особливо цікавими та захопливими є уроки, які проходять з використанням ІКТ. Для формування в учнів бажання читати – буктрейлери.

Методи та прийоми, які використовують учителі, сприяють індивідуальному самовиявленню і самореалізації школярів, дають змогу інтенсифікувати процес розуміння, засвоєння й творчого застосування знань під час вирішення практичних завдань.

Усі вчителі зарубіжної літератури проводять позакласну роботу. Традиційними стали предметні тижні, участь учнів у Всеукраїнській грі «Sunflower».

Рівень знань, умінь та навичок учнів із зарубіжної літератури вивчався за результатами семестрового оцінювання (таблиця 1).

Таблиця 1

Клас	ППП вчителя	Учні у класі	Рівень навчальних досягнень				Н/А	Ступінь навченості
			В	Д	С	П		
5-А	Піхуля Л.М.	32	7	11	12	2		58,3
5-Б	Піхуля Л.М.	34	4	24	4	0		74,1
5-В	Піхуля Л.М.	35	18	17	0	0		82,5
6-А	Романюк І.Г.	25	3	11	10	0	1	56,8
6-Б	Герасимова-Молчан Т.О.	32	6	22	3	0	1	68,3
6-В	Романюк І.Г.	28	3	13	10	1	1	55,8
7-А	Піхуля Л.М.	27	4	9	10	3	1	53
7-Б	Піхуля Л.М.	25	2	12	10	1	0	53,7
7-В	Піхуля Л.М.	27	2	9	12	1	3	50,9
8-А	Чорна О.А.	21	3	6	9	3	0	50
8-Б	Піхуля Л.М.	30	3	12	13	2	0	52,1
8-В	Піхуля Л.М.	25	2	7	14	2	0	47,2
9-А	Піхуля Л.М.	25	0	7	14	4	0	40,3
9-Б	Піхуля Л.М.	29	1	12	8	7	1	44,8
9-В	Піхуля Л.М.	30	5	17	8	0	0	62,5
10-А	Романюк І.Г.	28	4	11	13	0	0	56,1
10-Б	Романюк І.Г.	35	4	24	6	0	1	63,3
11-А	Герасимова-Молчан Т.О.	19	3	8	8	0	0	57,9
11-Б	Чорна О.А.	29	9	15	4	1	0	69,6

Результати вивчення засвідчили, що викладання зарубіжної літератури спрямовується вчителями на підвищення якості знань, посилення виховного впливу на учнів, розвиток читацьких компетентностей, літературних уподобань, творчих здібностей. Більше уваги приділяється визначенню триєдиної мети уроку і його структури:

забезпеченню мотивації, представленню теми й очікуванню навчальних результатів, забезпеченню виконання системи вправ і завдань, спрямованих на формування мовних, комунікативних, соціокультурних умінь, оцінюванню результатів уроку, підбиттю його підсумків, коригуванню набутих знань.

В той же час недостатня увага приділяється роботі з обдарованими дітьми, та індивідуальній роботі з невстигаючими учнями.

Заступник директора з НВР
Бреус В.В.